Ape | onderzoek & advies

Notitie Mattheüseffect

rapportnr. 1350

18 september 2015

Notitie Mattheüseffect

M.A.G. Gielen, MSc
Drs. M.M. van Asselt

Onderzoek in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Den Haag, 18 september 2015

Ape rapport nr. 1350

Website: www.ape.nl

Inhoud

1 Inleiding

De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) adviseert in zijn studie Cultuur herwaarderen aandacht te hebben voor zogenaamde Mattheüseffecten als (onbedoeld) effect van de bezuinigingen: wie veel heeft, krijgt meer, wie arm is wordt steeds armer. Vertaald naar het cultuurbeleid betekent dit: de grotere instellingen slagen er wel in om meer publiek en meer eigen inkomsten te verwerven, omdat zij hiertoe qua omvang, professionalisering en plek beter toe zijn toegerust. Kleinere instellingen zouden hiertoe minder goed in staat zijn.[1] Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) wil hier in Cultuur in Beeld aandacht aan besteden. Om die reden zijn een aantal aanvullende analyses gedaan op de gegevens uit het datawarehouse. Het gaat om analyses van de festivals, musea en podiumkunstgezelschappen[2] over de jaren 2012-2014 (verantwoordingsgegevens).

Om te bepalen of er sprake is van een Mattheüseffect is eerst een indeling gemaakt van grote en kleine instellingen op basis van de verantwoordingsgegevens over 2012. De wijze waarop deze indeling is gemaakt wordt beschreven in Bijlage 1.

Mogelijk vallen de groep 'grote' en de groep 'kleine' instellingen in 2012 op meerder punten samen dan de selectiecriteria op basis waarvan ze zijn ingedeeld in de categorie groot of klein. Grote instellingen zijn bijvoorbeeld mogelijk vaker in de Randstad gevestigd en ontvangen wellicht vaker BIS-subsidie. Als dat zo is dan zijn mogelijke verschillen tussen groot klein niet (uitsluitend) te relateren aan de omvang. We laten daarom steeds eerst een aantal basiskenmerken van de instellingen zien (1).

Vervolgens laten we zien hoe het aantal bezoeken, de totale baten, de structurele subsidies, de publieksinkomsten en de overige eigen inkomsten zich ontwikkeld hebben in de periode 2012-2014. Hierbij kijken we naar verschillen tussen grote

[1] WRR Cultuur herwaarderen, p 46.
[2] Exclusief het begeleidingsorkest Het ballet orkest (voorheen Holland Symfonia).

en kleine instellingen (1) en instellingen binnen en buiten de Randstad[3] (2). Alle significante verschillen (met een betrouwbaarheid van ten minsten 90%) tussen kleine en grote instellingen en instellingen buiten en in de Randstad worden benoemd.

Voor de analyses wordt gebruik gemaakt van panels. Een instelling komt alleen in het panel als de variabelen die worden geanalyseerd voor de betreffende instelling voor alle jaren 2012, 2013 en 2014 bekend zijn. Alle bedragen zijn gecorrigeerd voor inflatie.

Achtereenvolgens komen de festivals, de musea en de podiumkunstgezelschappen aan bod.

[3] De Randstad definiëren we als de gemeenten Amsterdam, Almere, Alkmaar, Utrecht, Rotterdam, Leiden, Den Haag, Amersfoort, Dordrecht, Hilversum, Haarlem en Zaanstad.

2 Festivals

2.1 Omschrijving grote en kleine festivals in 2012

In het panel zitten 6 grote festivals en 22 kleine festivals. Tabel 2-1 laat zien welk deel van de instellingen in 2012 door de betreffende subsidieverstrekker werd gesubsidieerd. Hierbij geldt dat als een festival zowel subsidie ontving vanuit de BIS als vanuit een gemeente dan wordt dit festival ingedeeld bij de BIS-instellingen. Als een festival werd gesubsidieerd door een fonds en door een gemeente dan wordt het festivals ingedeeld bij het fonds. In 2012 ontvingen 32% van de kleine festivals subsidie vanuit de BIS, 41% van een fonds en 27% van een gemeente. De grote festivals werden bijna drie keer zo vaak gesubsidieerd vanuit de BIS (83%) dan de kleine festivals. De rest van de grote festivals ontving subsidie vanuit een fonds.

Tabel 2-1 Procentuele verdeling van kleine en grote festivals tussen subsidieverstrekkers, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
BIS	31,8%	83,3%
Fonds	40,9%	16,7%
Gemeente	27,3%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

In 2014 heeft een verschuiving plaatsgevonden. Een aantal festivals dat subsidie ontving vanuit de BIS ontvangt nu subsidie vanuit een fonds, en festivals die subsidie ontvingen van een fonds worden nu gesubsidieerd door een gemeente.
Van de kleine festivals wordt er in 2014 geen meer gesubsidieerd vanuit de BIS terwijl van de grote festivals nog steeds het grootste deel vanuit de BIS gesubsidieerd wordt. Zie Tabel 2-2.

Tabel 2-2 Procentuele verdeling van kleine en grote festivals tussen subsidieverstrekkers, 2014

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
BIS	0,0%	66,7%
Fonds	63,6%	33,3%
Gemeente	36,4%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

De groep met grote festivals bestaat uit drie filmfestivals en drie festivals met diverse podiumkunsten. De kleinere podiumkunstfestivals zijn vaker festivals waar één soort podiumkunst wordt vertoond: 41% van de kleine festivals is een muziekfestival en er is minstens één festival in ieder van de overige drie podiumkunstgenres (dans, theater en opera en muziektheater). Zie Tabel 2-3.

Tabel 2-3 Procentuele verdeling van de kleine en grote festivals over de sectoren, 2012

Sector	Klein	Groot
Dans	4,6%	0,0%
Film	9,1%	50,0%
Letteren	18,2%	0,0%
Muziek	40,9%	0,0%
Opera en muziektheater	4,6%	0,0%
Podiumkunsten divers	13,6%	50,0%
Theater	9,1%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

De grote festivals vinden vaker buiten de Randstad plaats (33%) dan kleine festivals (18%). Zie Tabel 2-4.

Tabel 2-4 Procentuele verdeling kleine en grote festivals binnen en buiten de Randstad, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Buiten de Randstad	18,2%	33,3%
In de Randstad	81,8%	66,7%
Totaal	100,0%	100,0%

De grote festivals ontvingen in 2012 gemiddeld bijna 5 keer zoveel subsidie als de kleine festivals. Zie Tabel 2-5. Het eigen inkomsten percentage van de kleine festivals (41%) ligt in de buurt van het eigen inkomstenpercentage van de grote festivals (42%). Dit komt doordat de grote festivals niet alleen hogere subsidiebedragen ontvingen maar ook hogere eigen inkomsten genereerden. De kleine festivals haalden in 2012 ongeveer net zo vaak de eigen inkomstennorm van OCW (84%) als de grote festivals (83%).

Tabel 2-5 Gemiddelde totale structurele subsidie, eigeninkomstenpercentage en eigen inkomstennorm kleine en grote festivals, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Gemiddelde totale structurele subsidie	€ 578.880	€ 2.701.938
Gemiddeld eigen inkomstenpercentage	40,7%	42,2%
Eigen inkomsten norm OCW gehaald*	84,2%	83,3%

*De entreenorm voor het eigen inkomsten percentage (OCW) is voor festivals 21,5%.

De grote festivals ontvingen in 2012 gemiddeld 9 keer zoveel bezoeken als de kleine festivals. Zie Tabel 2-6.

Tabel 2-6 Gemiddeld aantal bezoeken kleine en grote festivals, 2012

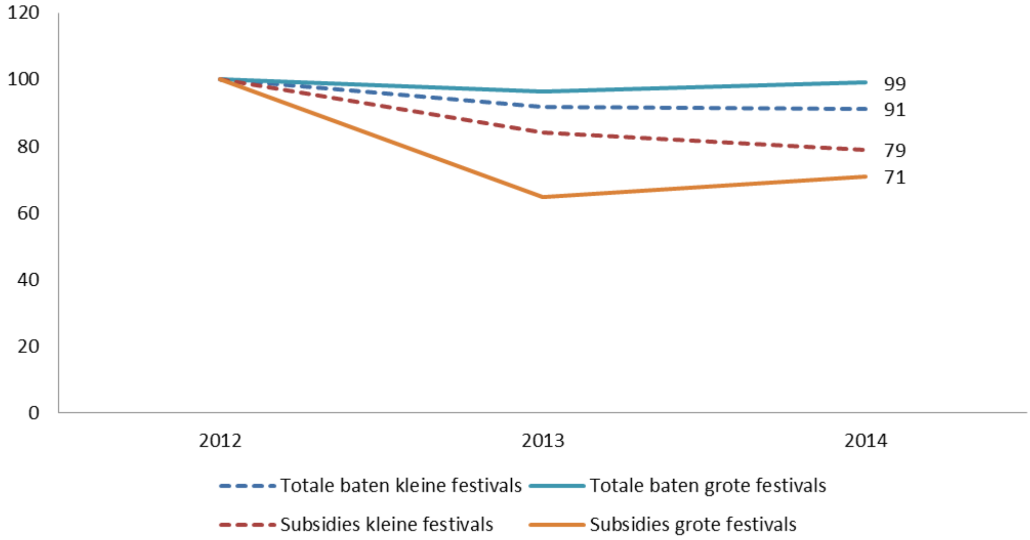
Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Gemiddeld aantal bezoeken	19.212	171.837

2.2 Ontwikkeling grote en kleine festivals in 2012-2014

Figuur 2-1 laat de ontwikkeling van de reële totale baten en de reële totale subsidies van kleine en grote festivals zien. De subsidies zijn bij de grote festivals in 2013 t.o.v. 2012 met 35% afgenomen. Bij de kleine festivals was er in 2013 t.o.v. 2012 een afname van de structurele subsidies van 16%. Het verschil in afname van de structurele subsidies in 2013 t.o.v. 2012 tussen de kleine en grote festivals is significant. In 2014 t.o.v. 2013 zijn de subsidies bij de kleine festivals nog iets afgenomen (met 6%), terwijl de subsidies bij de grote festivals juist weer toenamen (met 10%). Ook dit verschil is significant.

Bij de grote festivals zijn ondanks de grote teruggang in subsidie de totale baten in de periode 2012-2014 ongeveer gelijk gebleven, terwijl bij de kleine festivals een daling te zien is van 9% in 2014 t.o.v. 2012.

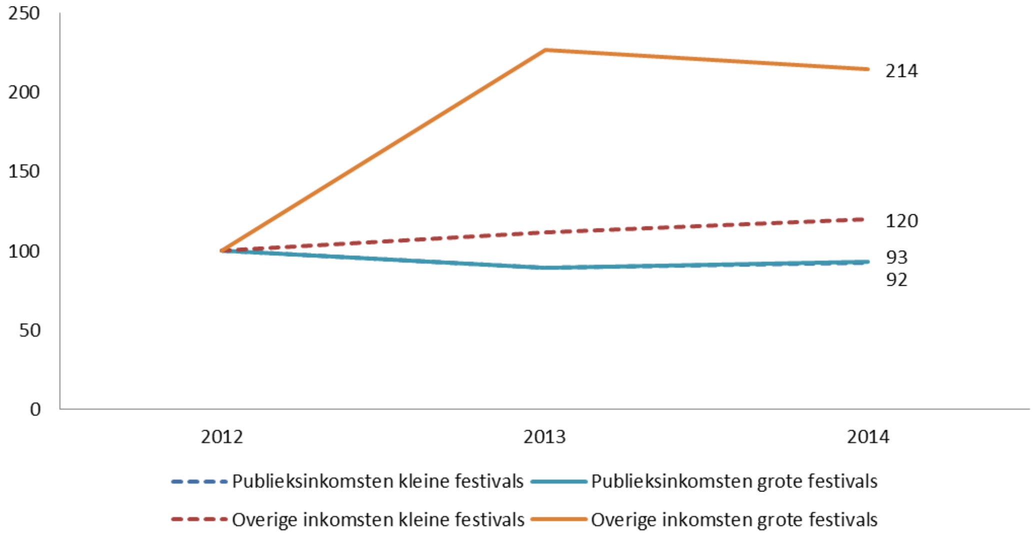
Figuur 2-1 Ontwikkeling reële totale baten en subsidies, kleine en grote festivals, 2012-2014 (index=2012)

De publieksinkomsten van grote en kleine festivals laten ongeveer een zelfde ontwikkeling zien. Zie Figuur 2-2. Zowel bij de kleine als bij de grote festivals zijn de totale reële publieksinkomsten in 2014 tussen de 7 en 8% lager t.o.v. 2012.

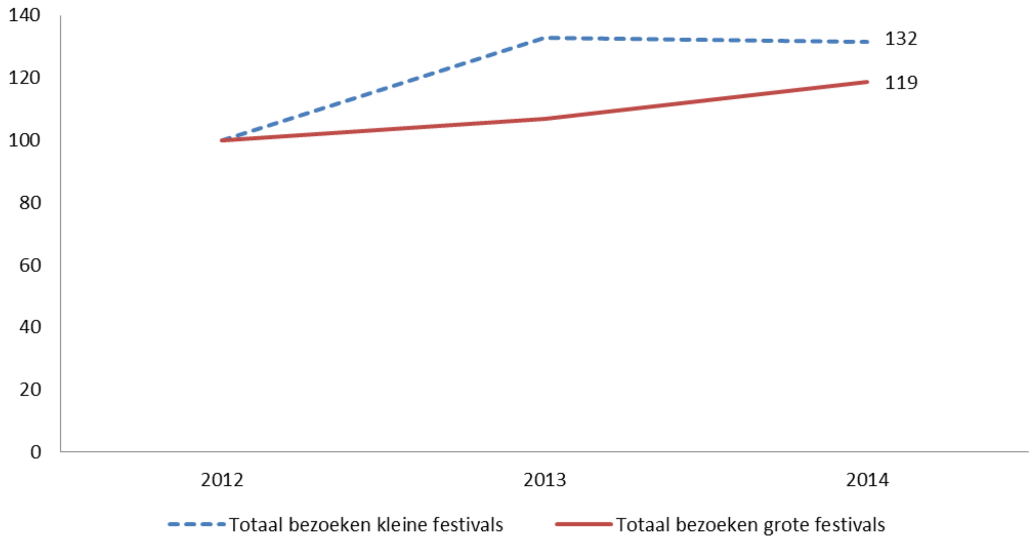
De overige eigen inkomsten zijn de totale eigen inkomsten naast de publieksinkomsten. De overige eigen inkomsten zijn bij de grote festivals in 2013 meer dan verdubbeld t.o.v. 2012. Dit komt door een toename van de overige eigen inkomsten bij alle zes de grote festivals. Bij de kleine festivals is een meer geleidelijke toename te zien. In 2013 zijn de overige eigen inkomsten van de kleine festivals met 11% toegenomen. De verschillen tussen de ontwikkeling van de overige eigen inkomsten in 2013 t.o.v. 2012 van de grote en van de kleine festivals zijn significant.

Figuur 2-2 Ontwikkeling reële totale publieksinkomsten en overige eigen inkomsten, kleine en grote festivals, 2012-2014 (index=2012)

Het totale bezoek is bij de kleine festivals in 2013 t.o.v. 2012 significant meer toegenomen (33%) dan bij de grote festivals (7%). In 2014 t.o.v. 2013 nam het bezoek bij de grote festivals verder toe met 11%, terwijl het bezoek bij de kleine festivals ongeveer gelijk bleef. Zie Figuur 2-3.

Figuur 2-3 Ontwikkeling totaal bezoeken, kleine en grote festivals, 2012-2014 (index=2012)

Tabel 2-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014Tabel 2-7 vat de procentuele ontwikkeling en significante verschillen tussen grote en kleine festivals in de periode 2012-2014 samen.

Tabel 2-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014

		Procentuele verandering 2012-2013	**Procentuele verandering 2013-2014**	**Procentuele verandering 2012-2014**
Baten	klein	-8,2	-0,6	-8,8
	groot	-3,7	2,9	-1,0
Subsidie	klein	-15,8 **	-6,3 *	-21,1
	groot	-35,2 **	9,6 *	-29,0
Publieksinkomsten	klein	-11,1	3,6	-7,9
	groot	-11,1	4,3	-7,3
Overige inkomsten	klein	11,4 *	7,6	19,9
	groot	126,2 *	-5,3	114,1
Bezoeken	klein	32,7 *	-0,8	31,6
	groot	6,8 *	11,1	18,7

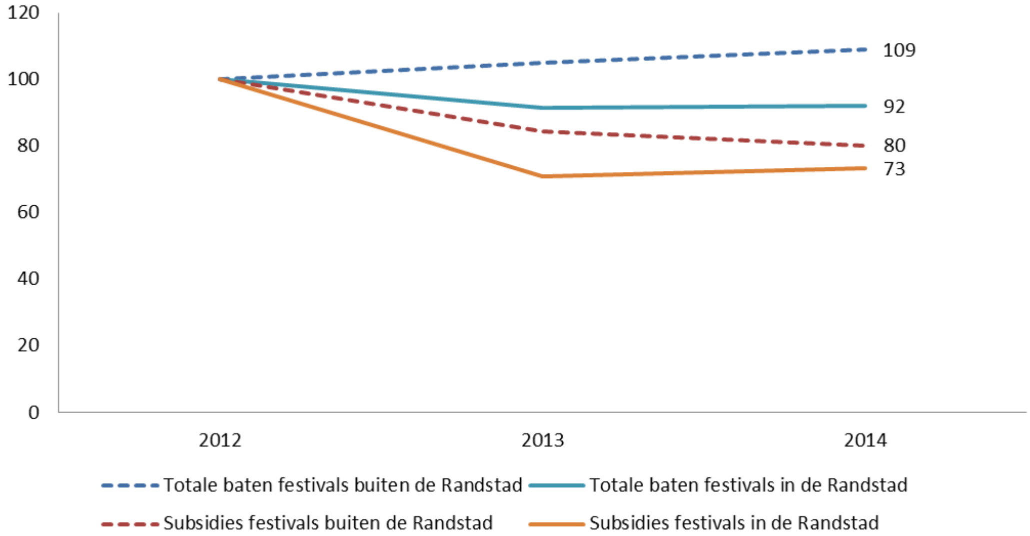
* betekent significant met een betrouwbaarheid van 90%; ** betekent significant met een betrouwbaarheid van 95%; *** betekent significant met een betrouwbaarheid van 99%.

2.3 Ontwikkeling festivals binnen en buiten de Randstad 2012-2014

De totale baten zijn in 2014 t.o.v. 2012 bij de festivals buiten de Randstad met 9% toegenomen, terwijl er bij de festivals in de Randstad juist een afname van de totale baten van 8% te zien is. Dit verschil komt door een significant afwijkende ontwikkeling van de totale baten in 2013 t.o.v. 2012. Bij de festivals buiten de Randstad namen de totale baten in 2013 t.o.v. 2012 met 5% toe en binnen de Randstad namen de totale baten juist met 9% af. Zie Figuur 2-4.

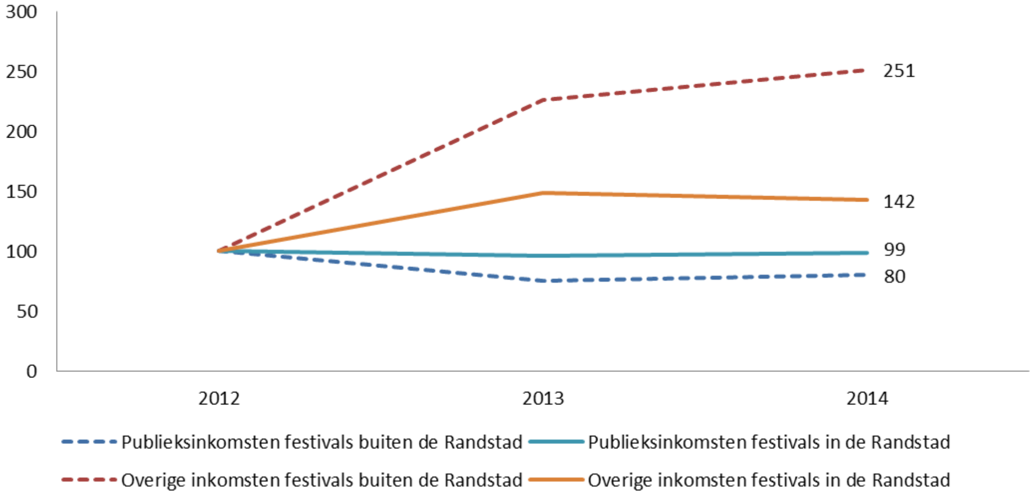
De totale subsidies namen bij de festivals in de Randstad in 2013 t.o.v. 2012 met 29% af. Buiten de Randstad was de afname van de subsidies kleiner, namelijk 16%. Dit verschil is niet significant. In de Randstad namen de subsidies in 2014 t.o.v. 2013 met 3% toe, terwijl de subsidies buiten de Randstad met 5% afnamen.

Figuur 2-4 Ontwikkeling reële totale baten en subsidies, festivals binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

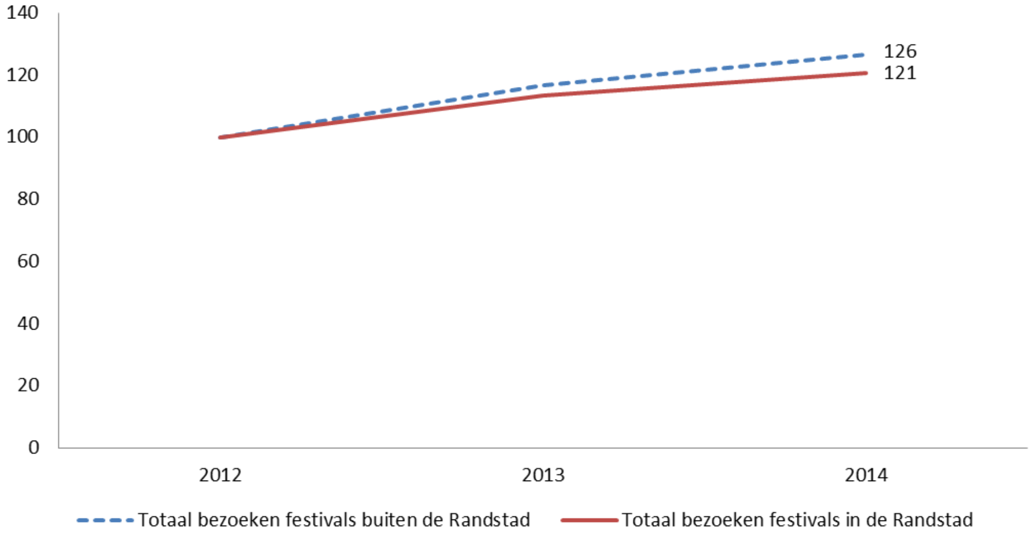
De reële publieksinkomsten van festivals in de Randstad zijn gelijk gebleven, terwijl de publieksinkomsten van festivals buiten de Randstad met 20% zijn afgenomen in 2014 t.o.v. 2012. Zie Figuur 2-5. De overige inkomsten zijn zowel bij de festivals in de Randstad als bij de festivals buiten de Randstad sterk toegenomen in 2013 t.o.v. 2012. Buiten de Randstad was deze toename nog veel groter (126%) dan binnen de Randstad (49%). Dit verschil is niet significant. De grote toename van de eigen inkomsten van de festivals buiten de Randstad wordt vooral veroorzaakt door een aantal grote festivals zoals Oerol op Terschelling en Noorderzon in Groningen.

Figuur 2-5 Ontwikkeling reële totale publieksinkomsten en overige eigen inkomsten, festivals binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

De ontwikkeling van het aantal bezoeken aan festivals binnen en buiten de Randstad gaat redelijk gelijk op: binnen de Randstad is het bezoek toegenomen met 21% in 2014 t.o.v. 2012 en buiten de Randstad is de toename 26%.

Figuur 2-6 Ontwikkeling totaal bezoeken, festivals binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

Tabel 2-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014Tabel 2-8 vat de procentuele ontwikkeling en significante

verschillen tussen festivals binnen en buiten de Randstad in de periode 2012-2014 samen.

Tabel 2-8 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen binnen en buiten de Ranstad, 2012-2014

		Procentuele verandering 2012-2013	Procentuele verandering 2013-2014	Procentuele verandering 2012-2014
Baten	buiten RS	4.9 ***	3.9	9.0 ***
	binnen RS	-8.5 ***	0.6	-8.0 ***
Subsidie	buiten RS	-15.5	-5.0	-19.7
	binnen RS	-29.0	3.2	-26.7
Publieksinkomsten	buiten RS	-25.1	7.0	-19.8
	binnen RS	-3.8	2.9	-1.0
Overige inkomsten	buiten RS	126.3	11.1	151.3
	binnen RS	48.8	-4.3	42.4
Bezoeken	buiten RS	16.7	8.4	26.5
	binnen RS	13.3	6.6	20.8

* betekent significant met een betrouwbaarheid van 90%; ** betekent significant met een betrouwbaarheid van 95%; *** betekent significant met een betrouwbaarheid van 99%.

2.4 Conclusie Mattheüseffect festivals

De resultaten laten geen duidelijk mattheüseffect zien. Een mogelijke aanwijzing van een mattheüseffect is terug te zien in de ontwikkeling van de overige inkomsten. In 2013 t.o.v. 2012 namen de overige eigen inkomsten bij de grote festivals veel sterker toe (plus 126%) dan bij de kleine festivals (plus 11%). Dit kan komen doordat het voor grote festivals makkelijker is om meer eigen inkomsten te vergaren. Tegelijkertijd namen de subsidies bij de grote festivals veel sterker af dan bij de kleine festivals. Dit kan ook een extra stimulans zijn geweest om extra eigen inkomsten te genereren. Daarnaast zien we dat bij de grote festivals in 2014 t.o.v. 2013 de subsidies weer iets zijn toegenomen, terwijl de subsidie bij de kleine festivals nog verder zijn afgenomen.

3 Musea

3.1 Omschrijving grote en kleine musea in 2012

Het Rijksmuseum en het Mauritshuis laten we buiten beschouwing. Beide deze musea heeft een grote verbouwing plaatsgevonden, wat de onderzoeksresultaten sterk kan vertekenen. Tabel 3-1 laat zien welk deel van de musea in 2012 door de betreffende subsidieverstrekker werd gesubsidieerd. Hierbij geldt dat als een festival zowel subsidie ontving vanuit de BIS als vanuit een gemeente dan wordt dit museum ingedeeld bij de BIS-instellingen. Er werden in 2012 ongeveer net zoveel grote (63%) als kleine musea (61%) gesubsidieerd vanuit de BIS. De rest van de musea ontvingen subsidie van de gemeenten. In 2014 is de verdeling over de subsidieverstrekkers hetzelfde gebleven. Zie Tabel 3-2.

Tabel 3-1 Procentuele verdeling van kleine en grote musea tussen subsidieverstrekkers, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
BIS	60,7%	62,5%
Gemeente	39,3%	37,5%
Totaal	100,0%	100,0%

Tabel 3-2 Procentuele verdeling van kleine en grote musea tussen subsidieverstrekkers, 2014

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
BIS	60,7%	62,5%
Gemeente	39,3%	37,5%
Totaal	100,0%	100,0%

Zowel bij de grote als bij de kleine musea gaat het grootste deel van de musea over erfgoed. Zie Tabel 3-3. Bij de kleine musea is dit aandeel hoger (89%) dan bij de grote musea (63%). Van de grote musea is een kwart een beeldende kunst museum. Bij de kleine musea komt deze sector veel minder vaak voor (4%). De rest van de musea is boven-sectoraal.

Tabel 3-3 Procentuele verdeling van de kleine en grote musea over de sectoren, 2012

Sector	Klein	Groot
Beeldende kunst	3,6%	25,0%
Boven- sectoraal	7,1%	12,5%
Erfgoed	89,3%	62,5%
Totaal	100,0%	100,0%

Zowel de grote als de kleine musea bevinden zich voornamelijk in de Randstad. De grote musea zijn nog een fractie vaker in de Randstad (75%) dan de kleine musea (71%). Zie Tabel 3-4.

Tabel 3-4 Procentuele verdeling kleine en grote musea binnen en buiten de Randstad, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Buiten de Randstad	28,6%	25,0%
In de Randstad	71,4%	75,0%
Totaal	100,0%	100,0%

De grote musea ontvangen gemiddeld bijna 4 keer zoveel subsidie als de kleine musea. Zie Tabel 3-5. Desondanks is het gemiddelde eigen inkomstenpercentage van de grote musea hoger (35%) dan van de kleine musea (24%). Dit komt doordat de grote musea niet allen meer subsidie ontvangen, maar ook hogere eigen inkomsten genereren dan de kleine musea. Bij de grote musea haalden ook een groter deel (75%) de entreenorm van het eigen inkomstenpercentage die door OCW is gesteld dan de kleine musea (64%).

Tabel 3-5 Gemiddelde totale structurele subsidie, eigeninkomstenpercentage en eigen inkomstennorm kleine en grote musea, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Gemiddelde totale structurele subsidie	€ 3.522.410	€ 13.683.189
Gemiddeld eigen inkomstenpercentage	23,7%	35,0%
Eigen inkomsten norm OCW gehaald*	64,3%	75,0%

*De entreenorm voor het eigen inkomsten percentage (OCW) is voor musea 19,5%.

De grote musea ontvingen in 2012 meer dan 4 keer zoveel bezoeken als de kleine musea. Zie

Tabel 3-6.

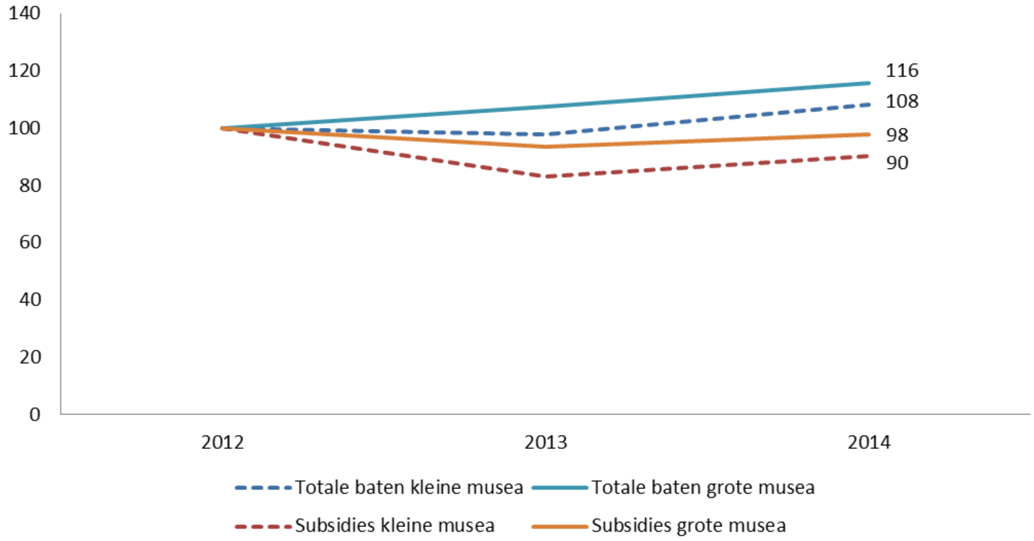
Tabel 3-6 Gemiddeld aantal bezoeken kleine en grote musea, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Gemiddeld aantal bezoeken	108704	482831

3.2 Ontwikkeling grote en kleine musea in 2012-2014

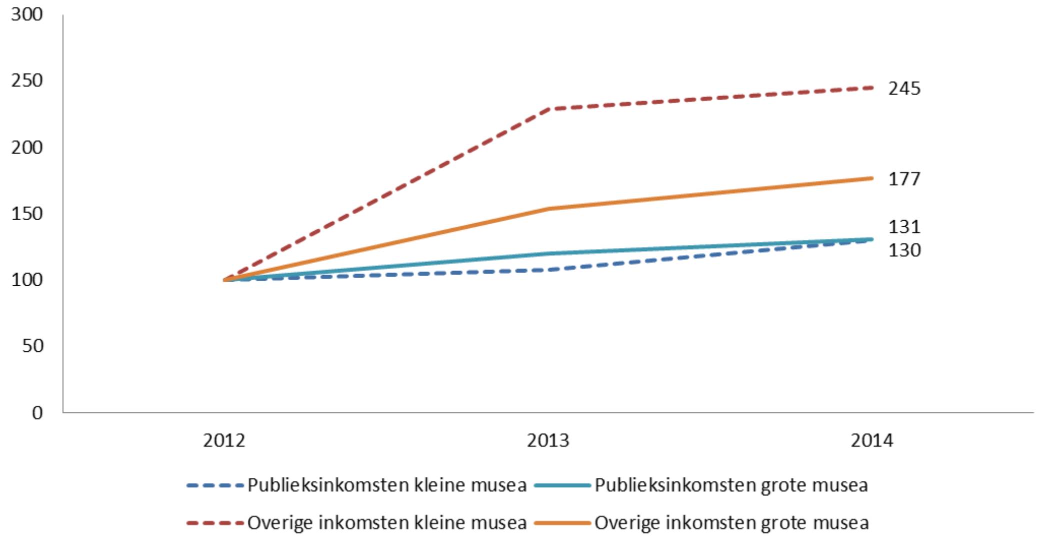
Figuur 2-1 laat de ontwikkeling van de reële totale baten en de reële totale subsidies van kleine en grote musea zien. De subsidies zijn bij de kleine instellingen in 2013 t.o.v. 2012 significant meer afgenomen (17%) dan bij de grote musea (-6%). In 2014 namen de subsidies bij zowel de kleine (9%) als bij de grote musea (5%) weer iets toe. Ondanks de daling van de subsidies zijn de totale baten bij zowel de kleine als de grote musea toegenomen in 2014 t.o.v. 2012. Bij de grote musea namen de baten zelfs twee keer zoveel toe (16%) als bij de kleine musea (8%). Dit verschil is niet significant.

Figuur 3-1 Ontwikkeling reële totale baten en subsidies, kleine en grote musea, 2012-2014 (index=2012)

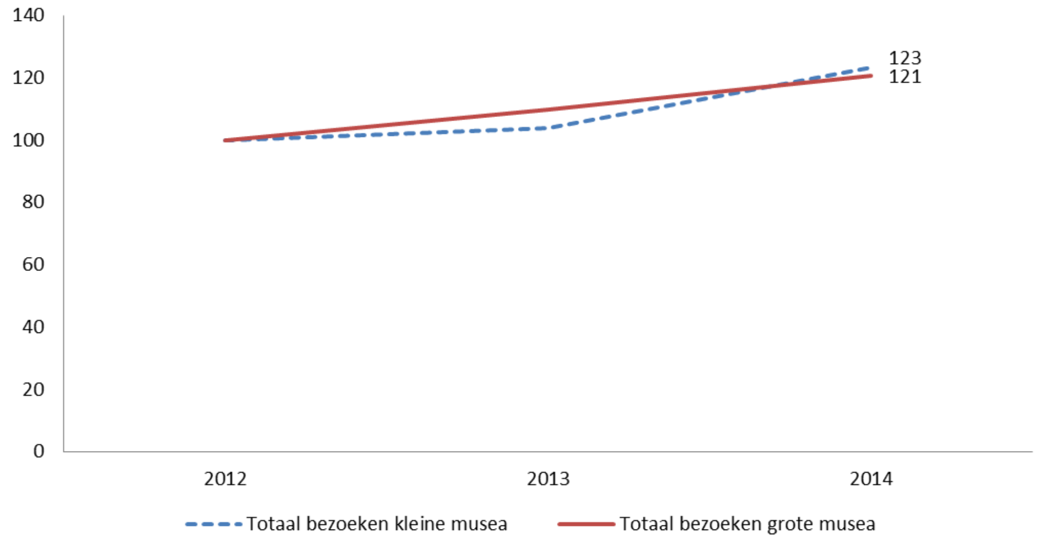
De stijging van de totale baten wordt veroorzaakt door een stijging van de eigen inkomsten. Zie Figuur 2-1. De publieksinkomsten zijn bij de grote en de kleine musea ongeveer net zoveel gestegen in 2014 t.o.v. 2012, namelijk met ongeveer 30%. De overige inkomsten zijn de eigen inkomsten zonder de publieksinkomsten. De overige inkomsten namen bij de kleine musea met 54% toe in 2013 t.o.v. 2012. Bij de grote musea was de toename nog groter. Hier vond meer dan een verdubbeling van de overige eigen inkomsten plaats in 2013 t.o.v. 2012. Dit verschil is niet significant.

Figuur 3-2 Ontwikkeling reële totale publieksinkomsten en overige eigen inkomsten, kleine en grote musea, 2012-2014 (index=2012)

Het bezoek nam bij de kleine em bij de grote musea gemiddeld ongeveer evenveel toe in 2014 t.o.v. 2012 (21 tot 23%).

Figuur 3-3 Ontwikkeling totaal bezoeken, kleine en grote musea, 2012-2014 (index=2012)

Tabel 2-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014Tabel 3-7 vat de procentuele ontwikkeling en significante verschillen tussen grote en kleine musea in de periode 2012-2014 samen.

Tabel 3-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014

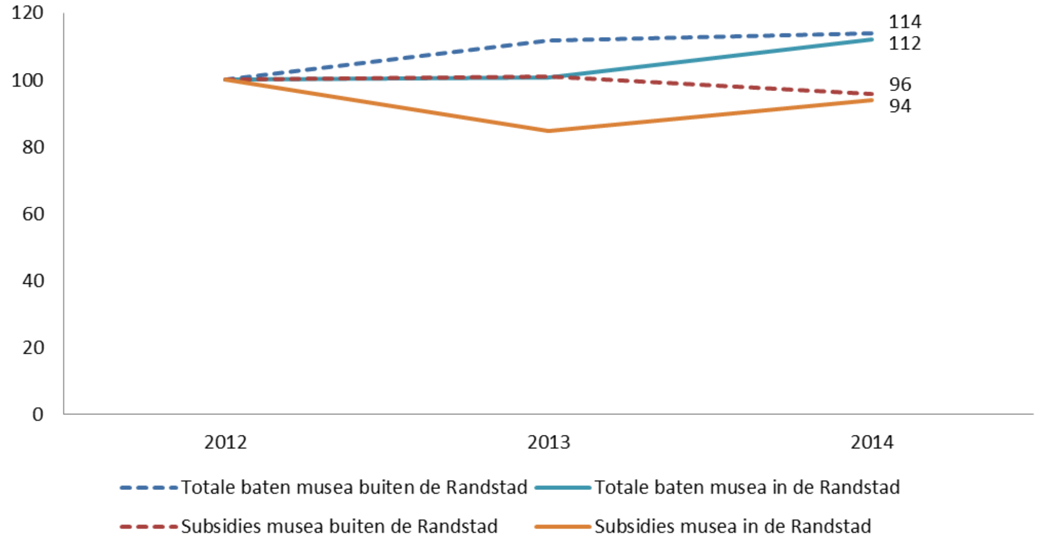
		Procentuele verandering 2012-2013	**Procentuele verandering 2013-2014**	**Procentuele verandering 2012-2014**
Baten	klein	-2,3 *	10,6	8,1
	groot	7,5 *	7,7	15,7
Subsidie	klein	-17,0 *	8,8	-9,7
	groot	-6,5 *	4,5	-2,3
Publieksinkomsten	klein	8,1	20,1	29,9
	groot	20,2	9,1	31,1
Overige inkomsten	klein	128,8	7,2	145,3
	groot	53,5	15,2	76,9
Bezoeken	klein	3,8	18,7	23,2
	groot	9,8	10,0	20,7

* betekent significant met een betrouwbaarheid van 90%; ** betekent significant met een betrouwbaarheid van 95%; *** betekent significant met een betrouwbaarheid van 99%.

3.3 Ontwikkeling musea binnen en buiten de Randstad 2012-2014

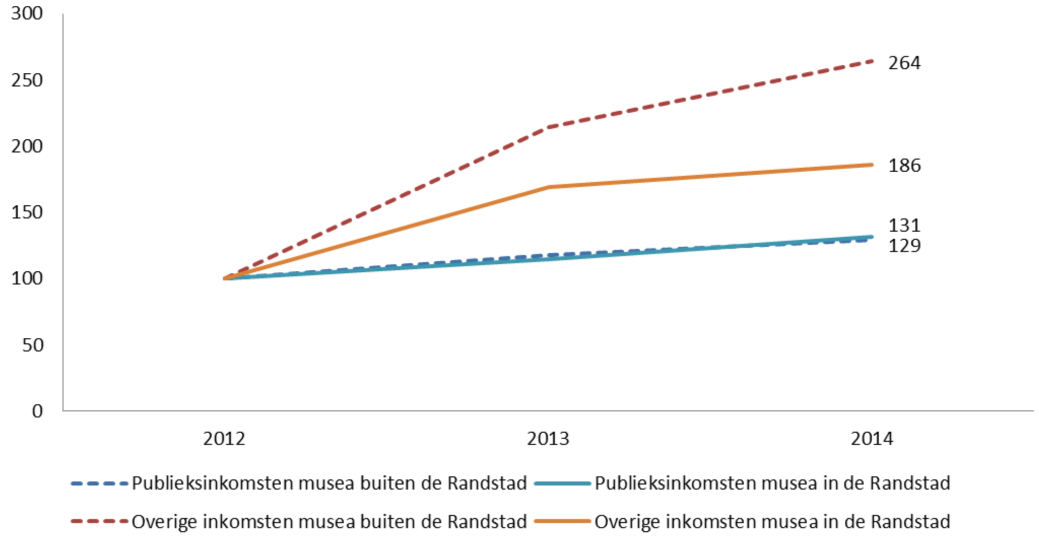
De subsidies van de musea buiten de Randstad bleven in 2013 t.o.v. 2012 nagenoeg gelijk, terwijl bij de musea in de Randstad de subsidies met 15% zijn afgenomen in 2013 t.o.v. 2012. Zie Figuur 3-4. Dit verschil is significant. In 2014 draaide deze ontwikkeling om. In dat jaar zijn de subsidies in de Randstad juist weer toegenomen met 11%, terwijl buiten de Randstad de subsidies afnamen met 5%. Ook dit verschil is significant.
De totale baten namen bij de musea buiten de Randstad in 2013 t.o.v. 2012 met 12% toe, terwijl de totale baten van de musea in de Randstad ongeveer gelijk bleven. Dit verschil is significant. In 2014 was het precies omgedraaid: in dat jaar namen de totale baten van de musea in de Randstad juist toe met 11%, terwijl de totale baten van de musea buiten de Randstad slecht met 2% toenamen. Hierdoor is de groei in de totale baten in 2014 t.o.v. 2012 ongeveer gelijk bij de grote en de kleine musea.

Figuur 3-4 Ontwikkeling reële totale baten en subsidies, musea binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

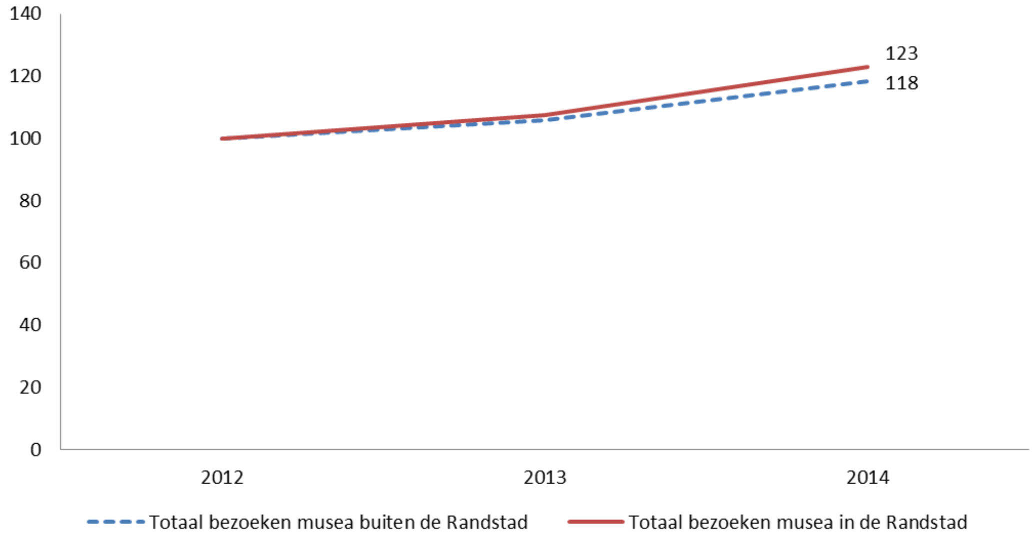
De publieksinkomsten hebben zich in de periode 2012-2014 bij de kleine en de grote musea ongeveer gelijk ontwikkeld. Zie Figuur 3-5. In 2014 waren de totale publieksinkomsten bij zowel de grote als de kleine musea ongeveer 30% hoger t.o.v. 2012. De overige inkomsten zijn bij de musea buiten de Randstad bijna verdrievoudigd en bij de musea binnen de Randstad was er een verdubbeling van de overige eigen inkomsten.

Figuur 3-5 Ontwikkeling reële totale publieksinkomsten en overige eigen inkomsten, musea binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

Figuur 3-6 toont de ontwikkeling van het bezoek aan musea binnen en buiten de Randstad. Het bezoek aan musea in de Randstad is iets meer gestegen (23%) dan het bezoek aan musea buiten de Randstad (18%). Dit verschil is niet significant.

Figuur 3-6 Ontwikkeling totaal bezoeken, musea binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

Tabel 2-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014Tabel 3-8 vat de procentuele ontwikkeling en significante verschillen tussen musea binnen en buiten de Randstad in de periode 2012-2014 samen.

Tabel 3-8 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen binnen en buiten de Ranstad, 2012-2014

		Procentuele verandering 2012-2013	**Procentuele verandering 2013-2014**	**Procentuele verandering 2012-2014**
Baten	buiten RS	11,9 **	1,8	13,9
	binnen RS	0,6 **	11,3	12,0
Subsidie	buiten RS	0,9 ***	-5,2 **	-4,4
	binnen RS	-15,2 ***	10,7 **	-6,2
Publieksinkomsten	buiten RS	17,8	9,5	29,0
	binnen RS	14,8	14,3	31,2
Overige inkomsten	buiten RS	114,2	23,2	164,0
	binnen RS	69,1	10,1	86,2
Bezoeken	buiten RS	5,7	11,9	18,3
	binnen RS	7,6	14,3	23,0

* betekent significant met een betrouwbaarheid van 90%; ** betekent significant met een betrouwbaarheid van 95%; *** betekent significant met een betrouwbaarheid van 99%.

3.4 Conclusie Mattheüseffect musea

De enige echte aanwijzing van het eventuele bestaan van een mattheüseffect die we bij de musea hebben gevonden is het verschil in de ontwikkeling van de totale baten in 2013 t.o.v. 2012 tussen grote en kleine musea. De baten van de grote musea stegen in 2013 met 7% t.o.v. 2012, terwijl de baten bij de kleine instellingen in diezelfde periode met 2% zijn gedaald. Echter, de belangrijkste oorzaak hiervan ligt in de ontwikkeling van de totale subsidies. Deze zijn bij de kleine musea veel sterker afgenomen (met 17%) in 2013 t.o.v. 2012 dan bij de grote musea waar de subsidies slechts met 6% zijn afgenomen in 2013 t.o.v. 2012. Deze afname van de subsidies heeft te maken met de bezuinigingen die aan het begin van de nieuwe subsidie periode (2013-216) zijn doorgevoerd.

4 Podiumkunstgezelschappen

4.1 Omschrijving grote en kleine podiumkunstgezelschappen in 2012

In het panel zitten 23 grote podiumkunstgezelschappen en 72 kleine (zie ook Bijlage 1). Tabel 4-1 laat zien welk deel van de instellingen in 2012 door de betreffende subsidieverstrekker werd gesubsidieerd. Hierbij geldt dat als een gezelschap zowel subsidie ontving vanuit de BIS als vanuit een gemeente dan wordt dit gezelschap ingedeeld bij de BIS-instellingen. Als een gezelschap werd gesubsidieerd door een fonds en door een gemeente dan wordt het gezelschap ingedeeld bij het fonds. In 2012 ontving 35% van de kleine gezelschappen subsidie vanuit de BIS, 54% van een fonds en 11% van een gemeente. De grote gezelschappen werden bijna twee keer zo vaak gesubsidieerd vanuit de BIS (61%) als de kleine gezelschappen. De rest van de grote gezelschappen ontving subsidie vanuit een fonds.

Tabel 4-1 Procentuele verdeling van kleine en grote podiumkunstgezelschappen tussen subsidieverstrekkers, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
BIS	34,7%	60,9%
Fonds	54,2%	39,1%
Gemeente	11,1%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

In 2014 heeft een verschuiving plaatsgevonden. Een aantal gezelschappen dat subsidie ontving vanuit de BIS ontvangt nu subsidie vanuit een fonds, en gezelschappen die subsidie ontvingen van een fonds worden nu gesubsidieerd door een gemeente. Van de kleine instellingen werd in 2014 het grootste deel (58%) gesubsidieerd door het Fonds Podiumkunsten (FPK) en de grote gezelschappen worden voor het grootste deel nog steeds gesubsidieerd vanuit de BIS (57%). Zie Tabel 4-2.

Tabel 4-2 Procentuele verdeling van kleine en grote podiumkunstgezelschappen tussen subsidieverstrekkers, 2014

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
BIS	20,8%	56,5%
Fonds	58,3%	39,1%
Gemeente	20,8%	4,4%
Totaal	100,0%	100,0%

De grote gezelschappen zijn iets meer verspreid over de verschillende sectoren dan de kleine gezelschappen. Zie Tabel 4-3. Meer dan de helft (54%) van de kleine gezelschappen zijn theatergezelschappen.

Tabel 4-3 Procentuele verdeling van de kleine en grote podiumkunstgezelschappen over de sectoren, 2012

Sector	Klein	Groot
Dans	15,3%	26,1%
Muziek	23,6%	39,1%
Opera en muziektheater	6,9%	13,0%
Theater	54,2%	21,7%
Totaal	100,0%	100,0%

Tabel 4-4 laat zien dat zowel de kleine als de grote gezelschappen meestal in de Randstad gevestigd zijn. Bij de grote gezelschappen is dit nog iets vaker het geval (87%) dan bij de kleine gezelschappen (72%).

Tabel 4-4 Procentuele verdeling kleine en grote podiumkunstgezelschappen binnen en buiten de Randstad, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Buiten de Randstad	27,8%	13,0%
In de Randstad	72,2%	87,0%
Totaal	100,0%	100,0%

De grote gezelschappen ontvingen in 2012 gemiddeld 4,5 keer zoveel subsidie als de kleine festivals. Zie Tabel 4-5. Het gemiddelde eigen inkomsten percentage van de kleine gezelschappen (23%) is iets lager dan het eigen inkomstenpercentage van de grote gezelschappen (30%). Dit komt doordat de grote gezelschappen niet alleen hogere subsidiebedragen ontvingen maar ook hogere eigen inkomsten genereerden. De grote gezelschappen haalden in 2012 vaker de eigen inkomstennorm van OCW (83%) dan de kleine gezelshappen (65%).

Tabel 4-5 Gemiddelde totale structurele subsidie, eigeninkomstenpercentage en eigen inkomstennorm kleine en grote podiumkunstgezelschappen, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Gemiddelde totale structurele subsidie	€ 1.206.312	€ 5.444.224
Gemiddeld eigen inkomstenpercentage	23,4%	30,0%
Eigen inkomsten norm OCW gehaald*	65,3%	82,6%

*De entreenorm voor het eigen inkomsten percentage (OCW) is voor podiumkunstgezelschappen 21,5%.

De grote gezelschappen trokken in 2014 gemiddeld 3,5 keer zoveel bezoeken als de kleine gezelschappen. Zie Tabel 4-6.

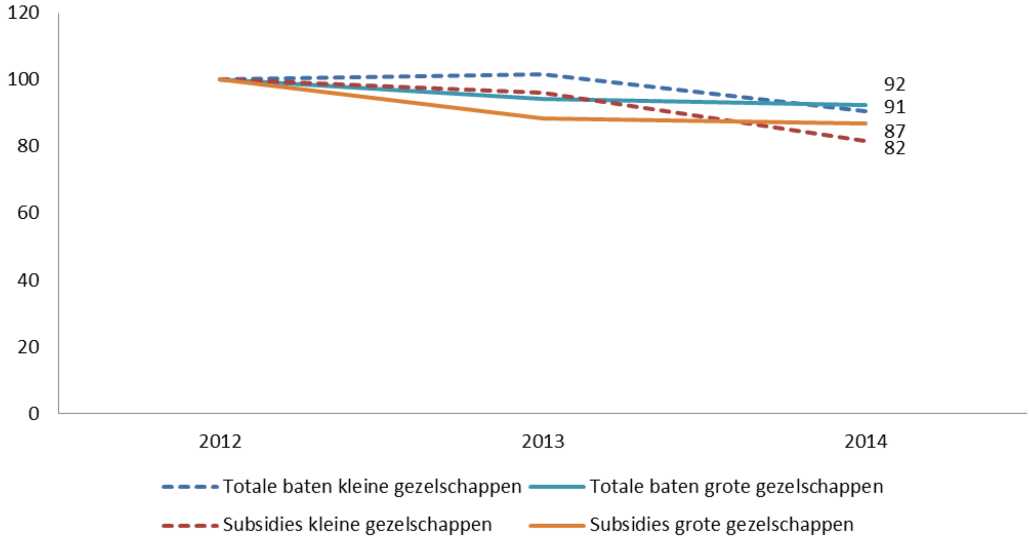
Tabel 4-6 Gemiddeld aantal bezoeken kleine en grote podiumkunstgezelschappen, 2012

Subsidieverstrekker	Klein	Groot
Gemiddeld aantal bezoeken	18.957	66.610

4.2 Ontwikkeling grote en kleine PK-gezelschappen in 2012-2014

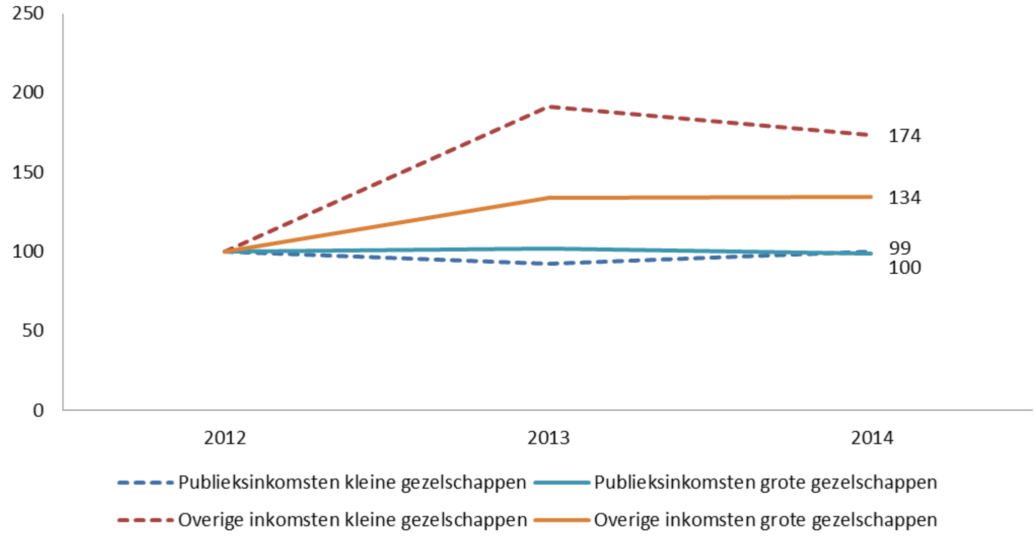
De subsidies zijn bij de grote gezelschappen in 2013 t.o.v. 2012 drie keer zoveel afgenomen (12%) als bij de kleine gezelschappen (4%). In 2014 sloeg deze ontwikkeling om. In dat jaar namen de subsidies bij de kleine gezelschappen juist sterker af (met 15%), terwijl de subsidies bij de grote instellingen in 2014 t.o.v. 2013 met 2% af zijn genomen. Dit verschil is significant.
De ontwikkeling van de totale baten wordt sterk beïnvloed door de ontwikkeling van de subsidies. In 2014 namen de baten significant meer af bij de kleine instellingen (met 11%) dan bij de grote instellingen (met 2%). In de hele periode 2012-2014 zijn de baten bij de kleine gezelschappen ongeveer even veel gedaald als bij de grote instellingen (8-9%).

Figuur 4-1 Ontwikkeling reële totale baten en subsidies, kleine en grote podiumkunstgezelschappen, 2012-2014 (index=2012)

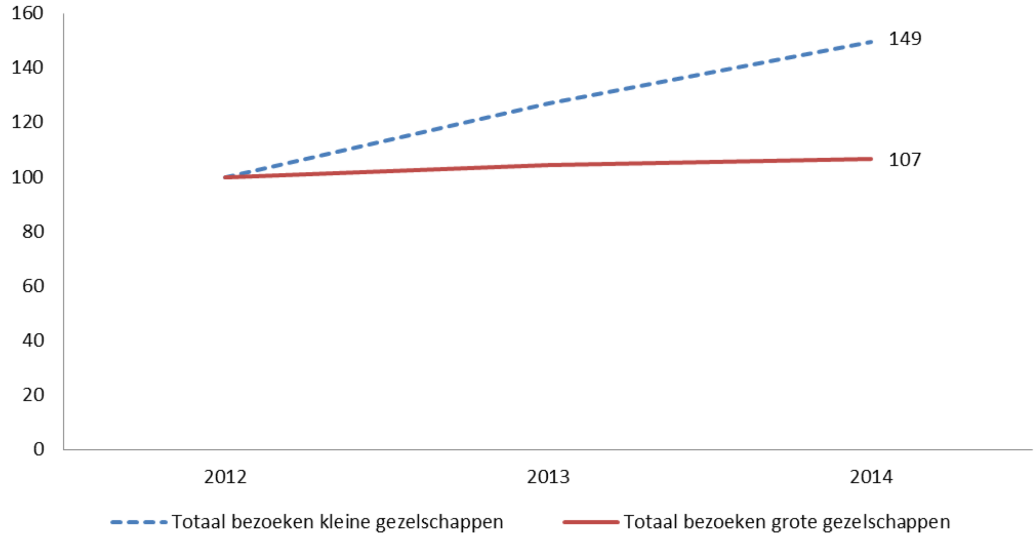
De reële totale publieksinkomsten zijn bij de grote gezelschappen stabiel. Bij de kleine instellingen is er een afname van 8% in 2013 gevolgd door een toename van 8% in 2014. Hierdoor zijn de reële totale publieksinkomsten van zowel de grote als de kleine gezelschappen in 2014 weer ongeveer op het oude niveau van 2012. Zie Figuur 4-2. In 2013 t.o.v. 2012 zijn de overige inkomsten bij de kleine gezelschappen veel sterker toegenomen 91% dan bij de grote gezelschappen (34%). Dit verschil is significant.

Figuur 4-2 Ontwikkeling reële totale publieksinkomsten en overige eigen inkomsten, kleine en grote podiumkunstgezelschappen, 2012-2014 (index=2012)

Het bezoek is zowel in 2013 als in 2014 veel harder gestegen bij de kleine gezelschappen dan bij de grote gezelschappen. Het verschil in de ontwikkeling van het bezoek in 2014 t.o.v. 2013 is significant. In 2014 t.o.v. 2012 is het bezoek per saldo bij de kleine gezelschappen met 49% toegenomen, terwijl het bezoek bij de grote gezelschappen met maar 7% is toegenomen.

Figuur 4-3 Ontwikkeling totaal bezoeken, kleine en grote podiumkunstgezelschappen, 2012-2014 (index=2012)

Tabel 2-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014Tabel 4-7 vat de procentuele ontwikkeling en significante verschillen tussen grote en kleine podiumkunstgezelschappen in de periode 2012-2014 samen.

Tabel 4-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine podiumkunstgezelschappen, 2012-2014

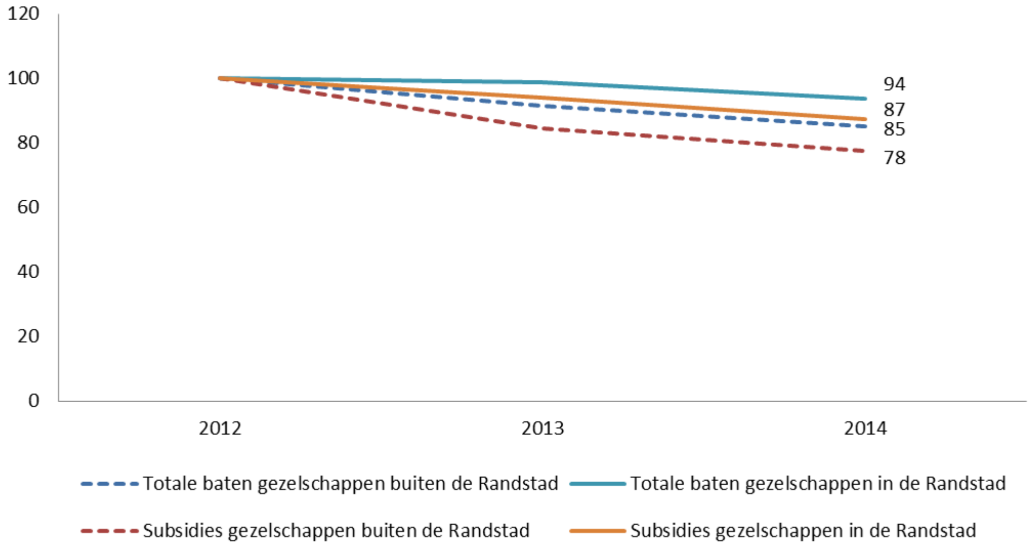
		Procentuele verandering 2012-2013	Procentuele verandering 2013-2014	Procentuele verandering 2012-2014
Baten	klein	1,5	-10,6 **	-9,3
	groot	-5,8	-2,0 **	-7,6
Subsidie	klein	-4,0	-14,9 ***	-18,3
	groot	-11,6	-1,9 ***	-13,3
Publieksinkomsten	klein	-7,6	8,2	-0,0
	groot	1,8	-2,9	-1,1
Overige inkomsten	klein	91,0 **	-9,2	73,5
	groot	34,0 **	0,3	34,4
Bezoeken	klein	26,9	17,7 *	49,3
	groot	4,4	2,2 *	6,7

* betekent significant met een betrouwbaarheid van 90%; ** betekent significant met een betrouwbaarheid van 95%; *** betekent significant met een betrouwbaarheid van 99%.

4.3 Ontwikkeling PK-gezelschappen binnen en buiten de Randstad 2012-2014

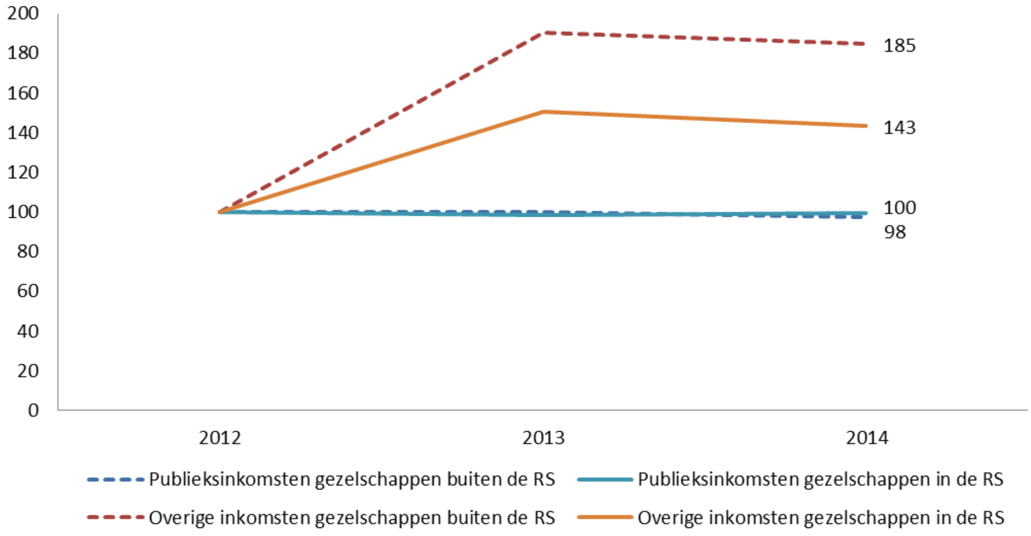
Figuur 4-4 laat de ontwikkeling zien van de reële totale baten en subsidies van podiumkunstgezelschappen binnen en buiten de Randstad. De subsidies zijn buiten de Randstad zowel in 2013 als in 2014 meer afgenomen dan binnen de Randstad. Over de hele periode 2012-2014 is het verschil tussen podiumkunstgezelschappen binnen en buiten de Randstad in de ontwikkeling van de subsidies significant. In de Randstad zijn de subsidies in 2014 t.o.v. 2012 met 13% afgenomen. Buiten de Randstad was er een afname van de subsidie van 22%. Dit is ook terug te zien in de ontwikkeling van de totale baten. In de Randstad zijn de totale baten in 2014 t.o.v. 2012 met 6% afgenomen, terwijl de baten buiten de Randstad met 15% zijn afgenomen.

Figuur 4-4 Ontwikkeling reële totale baten en subsidies, podiumkunstgezelschappen binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

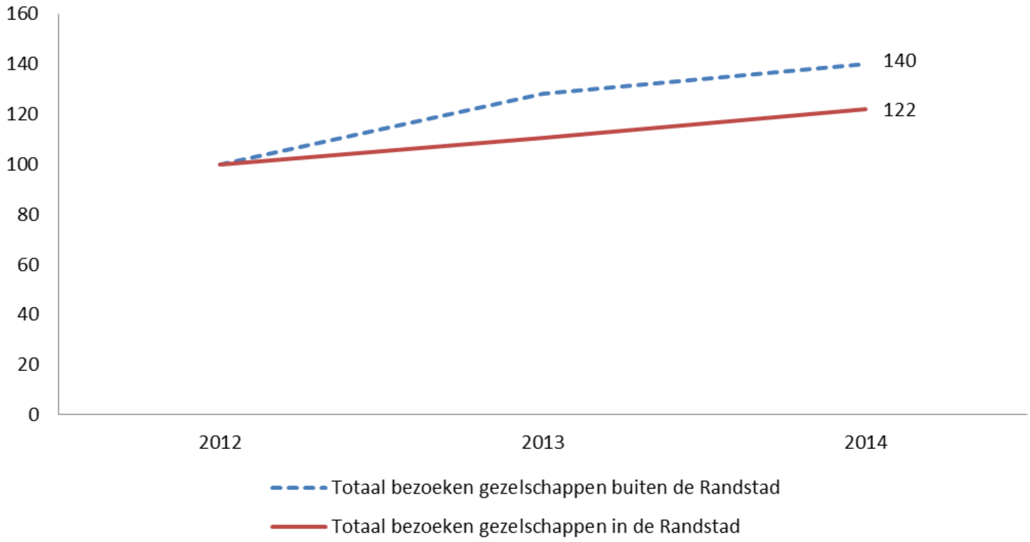
De ontwikkeling van de publieksinkomsten bij podiumkunstgezelschappen die gevestigd zijn binnen of buiten de Randstad verschilt weinig van elkaar. Zie Figuur 4-5. In 2014 zijn de publieksinkomsten van zowel de podiumkunstgezelschappen die gevestigd zijn in de Randstad als die daarbuiten gevestigd zijn nagenoeg op hetzelfde niveau als in 2012. De overige inkomsten zijn bij de gezelschappen buiten de Randstad in 2013 t.o.v. 2012 bijna twee keer zoveel gestegen als bij de gezelschappen buiten de Randstad. Dit verschil is niet significant. In 2014 zijn de overige inkomsten zowel binnen als buiten de Randstad weer iets afgenomen.

Figuur 4-5 Ontwikkeling reële totale publieksinkomsten en overige eigen inkomsten, podiumkunstgezelschappen binnen en buiten de Randstad (RS), 2012-2014 (index=2012)

Het bezoek is zowel bij de gezelschappen met standplaats in de Randstad als bij de gezelschappn met standplaats buiten de Randstasd toegenomen. Het bezoek steeg in 2013 t.o.v. 2012 iets sneller buiten de Randstad (28%) dan binnen de Randstad (10%). Dit verschil is niet significant. In 2014 is de ontwikkeling ongeveer gelijk.

Figuur 4-6 Ontwikkeling totaal bezoeken, podiumkunstgezelschappen binnen en buiten de Randstad, 2012-2014 (index=2012)

Tabel 2-7 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine festivals, 2012-2014Tabel 4-8 vat de procentuele ontwikkeling en significante verschillen tussen podiumkunstgezelschappen binnen en buiten de Randstad in de periode 2012-2014 samen.

Tabel 4-8 Procentuele ontwikkeling en significante verschillen binnen en buiten de Ranstad, 2012-2014

		Procentuele verandering 2012-2013	**Procentuele verandering 2013-2014**	**Procentuele verandering 2012-2014**
Baten	buiten RS	-8,5	-6,9	-14,8
	binnen RS	-1,2	-5,1	-6,2
Subsidie	buiten RS	-15,5	-8,2	-22,5 *
	binnen RS	-5,9	-7,2	-12,7 *
Publieksinkomsten	buiten RS	0,2	-2,6	-2,4
	binnen RS	-1,3	0,9	-0,5
Overige inkomsten	buiten RS	90,3	-3,0	84,6
	binnen RS	50,7	-4,9	43,3
Bezoeken	buiten RS	28,2	9,3	40,1
	binnen RS	10,3	10,7	22,1

* betekent significant met een betrouwbaarheid van 90%; ** betekent significant met een betrouwbaarheid van 95%; *** betekent significant met een betrouwbaarheid van 99%.

4.4 Conclusie Mattheüseffect podiumkunstgezelschappen

Bij de gezelschappen bestaan er wel aanwijzingen van een mattheüseffect: In 2014 t.o.v. 2013 namen de subsidies en de baten bij de kleine instellingen significant meer af dan bij de grote instellingen.
Er zijn ook ontwikkelingen te zien die de hypothese van het bestaan van een mattheüseffect juist verwerpen. Bij de kleine instellingen was de toename van de overige eigen inkomsten in 2013 t.o.v. 2012 significant groter dan bij de grote gezelschappen. Daarnaast is het bezoek zowel in 2013 als in 2014 meer gestegen bij de kleine gezelschappen dan bij de grote gezelschappen en de ontwikkelingen in 2014 t.o.v. 2013 verschillen zelfs significant van elkaar.

5 Conclusie en aanbevelingen

In deze notitie worden de resultaten getoond van een verkennend onderzoek naar het bestaan van een mattheüseffect. Hiervoor zijn de instellingen per sector onderverdeeld in een groep kleine en een groep grote instellingen. Het mattheuseffect houdt in dat de 'grote' instellingen steeds groter worden en dat de 'kleine' instellingen steeds kleiner worden of meer moeite hebben om te groeien.

Doordat er binnen de grote instellingen en binnen de kleine instellingen veel variatie bestaat zijn verschillen in de ontwikkeling tussen grote en kleine instellingen niet altijd significant. Verschillen berusten dan op toevalligheden en kunnen niet in verband worden gebracht met de grootte van de instelling. Een aantal verschillen is wel significant. Deze worden hieronder benoemd.

Totale baten en subsidies
We zien zowel bij de festivals als bij de gezelschappen dat in 2013 t.o.v. 2012 de subsidies voornamelijk zijn afgenomen bij de grote instellingen. In 2014 namen de subsidies bij de grote festivals weer toe, terwijl de subsidies bij de kleine festivals bleven dalen. Bij de gezelschappen namen zowel bij de grote als bij de kleine gezelschappen de subsidie nog af in 2014, maar bij de kleine gezelschappen was deze afname veel sterker.
Bij de musea zijn de subsidies in 2013 t.o.v. 2012 juist meer gedaald bij de kleine instellingen dan bij de grote instellingen. De baten namen bij de grote musea in 2013 t.o.v. 2012 toe terwijl ze bij de kleine musea afnamen.

Publieksinkomsten en overige eigen inkomsten
De ontwikkeling in de publieksinkomsten is in geen van de onderzochte sectoren significant verschillend tussen kleine en grote instellingen. We hebben wel significante verschillen gevonden in de ontwikkeling van de overige eigen inkomsten. Dit zijn de eigen inkomsten zonder de publieksinkomsten. Bij de festivals namen de overige inkomsten bij de grote festivals meer toe in 2013 t.o.v. 2012 dan bij de kleine festivals. Bij de gezelschappen waren het juist de kleine instellingen waarbij de overige inkomsten meer toenamen in 2013 t.o.v. 2012 dan bij de grote instellingen.

Bezoeken
De bezoeken namen bij de festivals in 2013 t.o.v. 2012 juist bij de kleine festivals significant meer toe dan bij de grote festivals. Bij de podiumkunstgezelschappen is er in 2014 t.o.v. 2013 een significant grotere toename van het bezoek bij de kleine gezelschappen dan bij de grote gezelschappen. Deze ontwikkelingen spreken het mattheüseffect juist tegen. Bij de musea zijn er geen significante verschillen.

Tabel 5-1 laat de procentuele veranderingen zien in de totale periode 2012-2014. In 2013 t.o.v. 2012 en 2014 t.o.v. 2013 zijn er bij alle sectoren ontwikkelingen die tussen de grote en de kleine instellingen significant afwijken. Over een termijn van twee jaar zijn de verschillen niet significant. Dit komt enerzijds doordat de ontwikkeling in 2014 t.o.v. 2013 soms haaks tegenover de ontwikkeling in 2013 t.o.v. 2012 staat. Anderzijds is er veel variatie tussen de instellingen binnen de twee groepen 'groot' en 'klein'. Dit zorgt ervoor dat het verschil in de ontwikkeling niet toe te schrijven is aan het feit dat een instelling tot de groep grote instellingen of juist tot de groep kleine instellingen behoort. In 2013 is er een grote bezuiniging geweest. Dit is terug te zien in de ontwikkeling van de subsidies in 2013 t.o.v. 2012 maar waarschijnlijk ook in de ontwikkeling van de andere variabelen omdat de instellingen hoogstwaarschijnlijk op de bezuinigingen reageren. In 2014 speelt dit in mindere mate een rol. Dit 'bezuinigingseffect' vertroebelt mogelijk het 'mattheüseffect'. In dit onderzoek hebben we dan ook onvoldoende bewijs gevonden om te bevestigen dat er in de culturele sector sprake is van een mattheüseffect.

Tabel 5-1 Samenvattende tabel procentuele ontwikkeling en significante verschillen grote en kleine instellingen, 2014 t.o.v. 2012

		Procentuele verandering 2012-2014		
		Festivals	Musea	Podiumkunst-gezelschappen
Baten	klein	-8,8	8,1	-9,3
	groot	-1,0	15,7	-7,6
Subsidie	klein	-21,1	-9,7	-18,3
	groot	-29,0	-2,3	-13,3
Publieksinkomsten	klein	-7,9	29,9	-0,0
	groot	-7,3	31,1	-1,1
Overige inkomsten	klein	19,9	145,3	73,5
	groot	114,1	76,9	34,4
Bezoeken	klein	31,6	23,2	49,3
	groot	18,7	20,7	6,7

** betekent significant met een betrouwbaarheid van 90%; ** betekent significant met een betrouwbaarheid van 95%; *** betekent significant met een betrouwbaarheid van 99%.*

Aanbevelingen

Om het mattheüseffect in de toekomst beter te onderzoeken doen we de volgende drie aanbevelingen:

1. Langere waarnemingsperiode met minimale externe effecten

Gebruik een langere waarnemingsperiode en dan bij voorkeur een periode zonder grote externe wijzigingen zoals bij een overgang van de ene naar de andere subsidieperiode. Dit heeft twee voordelen. Het ene voordeel is dat er meer instellingen in de panels overblijven. Nu vallen instellingen die alleen in de oude subsidieperiode (2009-2012) of alleen in de nieuwe subsidieperiode (2013-2016) structureel gesubsidieerd worden uit het panel. Daarnaast kan er bij overgang naar een nieuwe subsidieperiode waarbij bezuinigingen zijn doorgevoerd, zoals dat nu het geval is, het beeld vertekend worden omdat de ontwikkelingen ook worden beïnvloedt door de bezuinigingen en de effecten hiervan. Een goede waarnemingsperiode zou bijvoorbeeld de gehele nieuwe cultuurnotaperiode zijn: 2013 t/m 2016.

2. Regressieanalyses met verklarende variabele bezoeken en baten eerste jaar

Om het mattheüseffect te onderzoeken hebben we nu een indeling gemaakt in grote en kleine instelling op basis van de baten en/of de bezoeken. Binnen de groep grote en kleine instellingen is er ook variatie in grootte. Er zijn bijvoorbeeld echt hele grote instellingen, maar ook grote instellingen die vlakbij de drempelwaarde(s) liggen om bij de grote instellingen te mogen horen. Deze variatie (en dus extra informatie) zou wel mee kunnen worden genomen in een panelregressieanalyse. Hierbij kunnen dan de baten en/of het bezoek in het eerste waarnemingsjaar als verklarende variabele worden gebruikt. Dit geeft een meer gedetailleerde maat voor de grootte van de instelling. Als afhankelijke variabele zou dan de logartimtische transformatie kunnen worden genomen van de verschillende factoren die ook in dit onderzoek van belang zijn: baten, subsidies, publieksinkomsten, overig eigen inkomsten en bezoeken. Daarnaast kunnen er dan instellingsspecifieke constante termen worden opgenomen die corrigeren voor instellingsspecifieke ontwikkelingen.

3. Specifiekere variabelen

In dit onderzoek zijn bijvoorbeeld de overige eigen inkomsten samen genomen. Bij een verdiepende analyse zouden ook specifiekere variabele onderzocht kunnen worden, bijvoorbeeld de sponsorinkomsten. Bij sponsorinkomsten is de causaliteit heel duidelijk. Instellingen die in het begin meer sponsorinkomsten hebben, zullen waarschijnlijk zichtbaarder zijn voor andere bedrijven en daardoor in het vervolg wellicht ook makkelijker extra sponsoring kunnen regelen.

Bijlage 1 Indeling groot en klein

Om de indeling in groot en klein te maken hebben we gebruik gemaakt van het huidige datawarehouse bestand. Daarvan hebben we allereerst de instellingen geselecteerd waarvan we de verantwoordingsgegevens van 2012 hebben. De instellingen die in dat jaar alleen subsidiegegevens hebben geleverd hebben we buiten beschouwing gelaten.

Vervolgens hebben we drie typen instellingen geselecteerd, namelijk festivals, musea en podiumkunstgezelschappen. Bij de festivals hebben we het Rotterdam Festival weggelaten. Deze laten we buiten beschouwing omdat dit niet één festival betreft maar een instelling die zelf subsidies verstrekt aan meerdere festivals waardoor het aantal bezoeken niet vergelijkbaar is over de jaren. Bij de gezelschappen hebben we Holland Symfonia/balletorkest weggelaten, omdat dit orkest alleen begeleidende taken heeft. Daarnaast laten we het Brabants Orkest en philharmonie zuidnederland buiten beschouwing, omdat deze twee orkesten zijn gefuseerd.

Dit levert uiteindelijk 3 aparte analysebestanden op, met 71 instellingen van het type festival, 168 instellingen van het type gezelschap en 60 instellingen van het type museum.

Indeling grote en kleine instellingen

Voor alle drie de bestanden hebben we 4 verschillende indelingen gemaakt in grote en kleine instellingen.

- Indeling 1: het bestand is gesorteerd op aantal bezoeken en we nemen de bovenste 20% van de instellingen als groot
- Indeling 2: het bestand is gesorteerd op aantal bezoeken en we nemen de instellingen die verantwoordelijk zijn voor de bovenste 50% van de bezoeken als groot
- Indeling 3: het bestand is gesorteerd op totale baten en we nemen de bovenste 20% van de instellingen als groot
- Indeling 4: het bestand is gesorteerd op totale baten en we nemen de instellingen die verantwoordelijk zijn voor de bovenste 50% van de baten als groot

Vervolgens hebben we de 4 uitkomsten naast elkaar gelegd om per type instelling een logische indeling te maken.

Festivals

Bij de festivals zijn er grote verschillen te zien in aantal bezoeken. Ook leidt de indeling op basis van bezoeken tot een hele andere definitie van groot, dan de indeling op basis van de baten. Daarom hebben we op basis van de verantwoordingsgegevens 2012 een selectie gemaakt die gebaseerd is op verschillende indelingen. Deze is gebaseerd op de instellingen die zowel in de eerste indeling als in de derde indeling bij de grote instellingen worden ingedeeld (oftewel instellingen die zowel bij het sorteren op aantal bezoeken als bij het sorteren op totale baten in de top 20% van instellingen zitten). Dit zijn in totaal 8 instellingen (11,3% van het totaal) die samen verantwoordelijk zijn voor 43,6% van de baten en 46,2% van de bezoeken.

In het panel worden alleen festivals meegenomen waarvoor de gegevens die gebruikt worden voor de analyses in de jaren 2012 t/m 2014 compleet zijn. Er blijven dan 28 instellingen over waarvan er 6 groot zijn. Dit is 21% van de instellingen. Deze 6 festivals ontvingen in 2012 57% van de totale baten en 71% van de bezoeken.

Hieronder wordt per instellingen weergegeven of het een grote of een kleine instelling is.

Festivals (6 groot, 22 klein)

Nr.		Groot
1	Stichting International Filmfestival Rotterdam	Ja
2	Stichting Holland Festival	Ja
3	Stichting International Documentary Filmfestival Amsterdam	Ja
4	Stichting Terschellings Oerol Festival	Ja
5	Stichting Nederlands Film Festival	Ja
6	Stichting Noorderzon Groningen	Ja
7	Stichting Noorderslag	Nee
8	Stichting Cinekid	Nee
9	Stichting Organisatie Oude Muziek	Nee
10	Stichting Opera Rotterdam	Nee
11	Stichting Other World Productions	Nee
12	Stichting IJ Producties	Nee
13	Stichting Grachtenfestival	Nee
14	Stichting Storm	Nee
15	Stichting Moderne Dans en Beweging	Nee
16	Stichting De Theaterdagen	Nee
17	Stichting ITs Festival Amsterdam	Nee
18	Stichting Music Meeting	Nee
19	Stg, Gaudeamus Muziekweek	Nee

20	Stichting School der Poëzie	Nee
21	The Generator	Nee
22	Stichting Julidans	Nee
23	Stichting November Music	Nee
24	Stichting Musica Sacra	Nee
25	Stichting Holland Animation Film Festival	Nee
26	Stichting Sonic Acts	Nee
27	Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam	Nee
28	Stichting Boekids	Nee

Musea

Bij de musea is er de meeste overlap tussen de indeling op basis van bezoeken en de indeling op basis van de baten. Daarom selecteren we bij dit type de bovenste 15% van de instellingen die zijn ingedeeld op basis van de hoogte van de baten (aangepaste versie van indeling 3). Bij deze selectie hebben we 9 instellingen (15%) die samen verantwoordelijk zijn voor 55,8% van de baten en 50,9% van de bezoeken. Het Rijksmuseum en het Mauritshuis laten we in d analyses buiten beschouwing. Beide deze musea heeft een grote verbouwing plaatsgevonden, wat de onderzoeksresultaten sterk kan vertekenen. We houden daardoor 8 grote musea over in het panel. Bij de kleine musea vallen er nog een aantal uit het panel omdat de gegevens over 2012 t/m 2014 niet compleet zijn. Binnen het panel zijn de grote musea in 2012 verantwoordelijk voor 57% van de totale baten en 56% van het bezoek.

Musea (8 groot, 28 klein)

Nr.		Groot
1	Stichting Van Gogh Museum	Ja
2	Stichting Naturalis Biodiversity Center	Ja
3	Stichting Stedelijk Museum Amsterdam	Ja
4	Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen	Ja
5	Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum	Ja
6	Stichting Nederlands Scheepvaartmuseum Amsterdam	Ja
7	Stichting Paleis Het Loo Nationaal Museum	Ja
8	Stichting Gemeentemuseum Den Haag	Ja
9	Stichting Amsterdams Historisch Museum	Nee
10	Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen	Nee
11	Stichting Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum	Nee
12	Stichting Kröller-Müller Museum	Nee

13	Stichting Museon	Nee
14	Stichting Rijksmuseum van Oudheden	Nee
15	Stichting tot Beheer en Instandhouding van Teylers Museum	Nee
16	Stichting Museum Catharijneconvent	Nee
17	Stichting tot Beheer van het Museum Boer-haave	Nee
18	Stichting Joods Historisch Museum	Nee
19	Stichting Nederlands Letterkundig Museum en Documentatie	Nee
20	Stichting Rijksmuseum Twenthe	Nee
21	Stichting Nederlands Fotomuseum	Nee
22	Stichting Fotografiemuseum Amsterdam	Nee
23	Stichting Museum Het Rembrandthuis	Nee
24	Stichting Keramiekmuseum Het Princessehof	Nee
25	Stichting tot Beheer van het Museum van het Boek / Museum M	Nee
26	Stichting Museum Slot Loevestein	Nee
27	Stichting Rijksmuseum Muiderslot	Nee
28	Stichting Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement	Nee
29	Stichting Eindhoven Museum	Nee
30	Stichting Museum Amstelkring	Nee
31	Stichting Bijbels Museum	Nee
32	Stichting Verzetsmuseum Amsterdam	Nee
33	Stichting tot Beheer van Huis Doorn	Nee
34	Stichting Haags Historisch Museum (De Ge-vangenpoort)	Nee
35	Stichting Muzee Scheveningen	Nee
36	Volksbuurtmuseum Wijk C	Nee

Gezelschappen

Bij de gezelschappen is er al meer overlap te zien tussen de indeling op basis van bezoeken en de indeling op basis van de baten. Er zijn 31 instellingen geselecteerd (19,4% van het totaal), die samen verantwoordelijk zijn voor 55,8% van de baten en 51,5% van de bezoeken. Het Nationale Opera & Ballet is ontstaan uit een fusie van De Nederlandse Opera en Het Nationale Ballet. We nemen deze in de analyse mee als twee aparte instellingen. Het Brabants Orkest en philharmonie zuidnederland zijn gefuseerd. Daardoor zijn de waarnemingen over de jaren niet vergelijkbaar en laten we deze twee gezelschappen buiten beschouwing. Holland

Symfonia/ Het Balletorkest heeft alleen ondersteunende taken en laten we daarom ook buiten beschouwing.

In het panel worden alleen gezelschappen meegenomen waarvoor de gegevens die gebruikt worden voor de analyses in de jaren 2012 t/m 2014 compleet zijn. Er blijven dan 95 instellingen over waarvan er 23 groot zijn. Dit is 24% van de instellingen. Deze 23 gezelschappen ontvingen in 2012 61% van de totale baten en 53% van de bezoeken.
Hieronder wordt per instelling weergegeven of het een grote of een kleine instelling is.

Gezelschappen (23 groot, 72 klein)

Nr.		Groot
1	Stichting Nationale Opera & Ballet (opera)	Ja
2	Stichting Koninklijk Concertgebouworkest	Ja
3	Stichting Nationale Opera & Ballet (ballet)	Ja
4	Stichting Rotterdams Philharmonisch Orkest	Ja
5	Stichting Nederlands Philharmonisch Orkest	Ja
6	Stichting Nederlands Dans Theater	Ja
7	Stichting Nederlandse Reisopera	Ja
8	Stichting Toneelgroep Amsterdam	Ja
9	Stichting Het Nationale Toneel (groot)	Ja
10	Stichting De Utrechtse Spelen	Ja
11	Stichting Theaterproduktie Rotterdam	Ja
12	Stichting Introdans	Ja
13	Stichting Scapino Ballet Rotterdam	Ja
14	Stichting De Nederlandse Bachvereniging	Ja
15	Stichting Orkater	Ja
16	Stichting Nederlands Kamerkoor	Ja
17	Stichting Amsterdam Sinfonietta	Ja
18	Stichting Balls	Ja
19	Ver. van maatschapsleden van Het Orkest v/d Achttiende Eeuw	Ja
20	Stichting Theater Terra	Ja
21	De Dansers	Ja
22	Stichting Moer-Staal	Ja
23	Stichting De Oefening de Kunst (dOek)	Ja
24	Stichting het Residentie Orkest	Nee
25	Stichting Noord Nederlands Orkest	Nee
26	Stichting Het Gelders Orkest	Nee
27	Stichting HET Symfonieorkest	Nee

28	Stichting Het Zuidelijk Toneel	Nee
29	Stichting Toneelgroep Oostpool	Nee
30	Stichting Toneelgroep De Appel	Nee
31	Stichting de Toneelmakerij	Nee
32	Stichting Noord Nederlands Toneel	Nee
33	Stichting Korzo	Nee
34	Stichting Opera Zuid	Nee
35	Stichting Fryske Toaniel Stifting Tryater	Nee
36	Stichting Toneelgroep Maastricht	Nee
37	Stichting Theater Bellevue	Nee
38	Stichting Theaterproductiehuis Zeelandia	Nee
39	Stichting Asko|Schönberg	Nee
40	Stichting het Nederlands Blazers Ensemble	Nee
41	Stichting International Choreographic Arts Centre (ICK)	Nee
42	Stichting Conny Janssen Danst	Nee
43	Stichting Toneelschuur Produkties	Nee
44	Stichting Vis-A-Vis	Nee
45	Stichting Theater Artemis	Nee
46	Stichting Nieuw Ensemble	Nee
47	Stichting Het Filiaal	Nee
48	Stichting De Veenfabriek	Nee
49	Stichting Het Laagland	Nee
50	Stichting RAST Nederlands - Turks Theaterate-lier	Nee
51	Stichting Acteursgroep Wunderbaum	Nee
52	Stichting Het Nationale Toneel (jeugd)	Nee
53	Stichting Date Dans en Theater	Nee
54	Stichting Danstheater Aya	Nee
55	Stichting de Stilte	Nee
56	Stichting Dood Paard	Nee
57	Stichting Cappella Amsterdam	Nee
58	Stichting Theater- en productiehuis Almere	Nee
59	Stichting Jeugdtheater Sonnevanck	Nee
60	Stichting Oorkaan	Nee
61	Stichting Peergroup	Nee
62	Stichting Het Veem Theater	Nee
63	Stichting Mug met de Gouden Tand	Nee
64	Stichting De Bende (Hotel Modern)	Nee
65	Stichting Dansvoorziening Noord	Nee
66	Stichting Suburbia	Nee

67	Stichting Firma Rieks Swarte	Nee
68	vereniging maatschappij discordia	Nee
69	Het Toneelschap Beumer & Drost	Nee
70	Stichting Room with a view	Nee
71	Stichting Golden Palace	Nee
72	Stichting T.R.A.S.H.	Nee
73	Stichting Toneelbegeleidingsgroep STUT	Nee
74	Stichting Female Economy	Nee
75	De Dutch Don't Dance Division	Nee
76	Stichting Theater Gnaffel	Nee
77	Stichting Silbersee	Nee
78	Stichting Stuim	Nee
79	Stichting Calefax	Nee
80	Stichting Likeminds	Nee
81	Stichting Plotloos Drama	Nee
82	Stichting Ulrike Quade Company	Nee
83	Stichting Slagwerk Den Haag	Nee
84	Stichting Ballet van Leth	Nee
85	Stichting Het Volksoperahuis	Nee
86	stichting Ives Ensemble	Nee
87	Stichting Theatergroep Aluin	Nee
88	Stichting Pels	Nee
89	Stichting Holland Baroque Society	Nee
90	Stichting Rosa Ensembke	Nee
91	Stichting Instant Composers Pool	Nee
92	Stichting Brokken	Nee
93	Stichting Salon- dans- en filmorkest	Nee
94	Stichting Urban Myth	Nee
95	Leo Smit Stichting	Nee